

Håndtering af en finansiel krise i en grænseoverskridende bankvirksomhed

Memorandum of Understanding (MoU) mellem centralbankerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige

Indledning

Centralbankerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har alle et ansvar for national finansiel stabilitet og en rolle som eventuelle ydere af likviditet i en nødsituation. Den øgede forekomst af grænseoverskridende bankvirksomhed og banketableringer indebærer en øget risiko for, at en finansiel krise i en nordisk bankkoncern kan have indvirkning på den finansielle stabilitet i flere af landene. Centralbankerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har derfor udarbejdet dette MoU med det formål at understøtte håndteringen af en sådan situation.

Følgende synspunkter ligger til grund for MoUet:

- ♦ Samarbejdet mellem centralbankerne understøttes, hvis der etableres en struktur for krisehåndtering og informationsudveksling. I tilfælde af en finansiel krise er det vigtigt, at samarbejdet mellem centralbankerne fungerer hurtigt og effektivt.
- ♦ Et ikke juridisk bindende MoU er et velegnet instrument til at understøtte samarbejdet mellem centralbankerne uden at indskrænke deres fleksibilitet som selvstændige institutioner.

MoUet mellem de nordiske centralbanker bygger på og konkretiserer de MoUer, som er indgået mellem centralbankerne og tilsynsmyndighederne indenfor ECBS vedrørende dels krisehåndtering og dels betalingssystemer. MoUet vil ikke påvirke eller omgå de nationale myndigheders beføjelser og deres internationale forpligtelser eller aftaler om samarbejde.

MoUet udgør en generel ramme. Hvis det findes hensigtsmæssigt, kan de nordiske centralbanker herudover indgå separate MoUer omhandlende mere detaljerede former for samarbejde og informationsudveksling vedrørende håndtering af kriser i særskilte, navngivne bankkoncerner.

Parterne bag dette MoU er enige om følgende:

1. Omfanget af grænseoverskridende samarbejde i krisehåndteringssituationer

- 1.1. MoUet vil finde anvendelse i tilfælde af en finansiel krise i en nordisk bank med virksomhed i to eller flere nordiske lande.

2. Forudsætninger vedrørende solvens og likviditet

- 2.1. Ansvar for at håndtere en finansiel krise i en bank påhviler først og fremmest bankens ejere og ledelse. Problemer i dele af en bankkoncern forventes at blive løst ved at udnytte den samlede styrke i koncernen. Likviditetsstøtte fra centralbankerne vil derfor kun undtagelsesvist kunne komme på tale.
- 2.2. Likviditetsproblemer i en bank kan være af forskellig karakter. Normalt vedrører problemerne hele bankgruppen eller koncernen. Undtagelsesvist kan problemerne være lokale, eksempelvis som følge af tekniske nedbrud i betalingssystemer. Som et generelt princip gælder dog, at i de tilfælde, hvor moderbanken ikke kan finansiere sig på markedet eller gennem centralbankens normale likviditetskanaler såsom pengepolitiske kreditter eller intradag kreditter, kan datterbankerne heller ikke. Omvendt gælder det, at så længe moderbanken kan finansiere sig på markederne, kan denne altid finansiere datterbankerne.
- 2.3. Hvis et likviditetsproblem omfatter hele koncernen, vil likviditetsstøtte uundgåeligt komme hele koncernen til gode. En beslutning af en eller flere centralbanker om at yde eller ikke yde likviditetsstøtte til en grænseoverskridende nordisk bank kommer således også til at få konsekvenser for de øvrige nordiske centralbanker.
- 2.4. I samtlige nordiske centralbanker er en af forudsætningerne bag en beslutning om at give likviditetsstøtte, at den berørte bank ikke bedømmes at være insolvent. Hvis banken vurderes at være insolvent, eller solvensen anses for at være usikker, skal centralbankerne umiddelbart kontakte de respektive landes relevante ministerier.
- 2.5. Et solvensproblem i en bankkoncern kan ramme enkelte institutter indenfor koncernen og behøver således ikke omfatte samtlige koncerninstitutter eller koncernen som helhed. Moderbanken eller koncernen kan være insolvent og således have behov for at sælge en solvent datterbank for at kunne svare sin gæld. En datterbank kan være insolvent og behøve finansiel støtte fra sin moderbank for at kunne svare sin gæld.

3. Krisegruppe

- 3.1. I tilfælde af en krise er det vigtigt, at centralbankerne har en krisorganisation, som muliggør effektiv indhentning og analyse af information for hurtigt at kunne vurdere behovet for og forslag til hensigtsmæssige tiltag. For at sikre dette, etableres en kontaktgruppe med en repræsentant fra hver af de berørte centralbanker samt en stedfortræder, som indtræder ved den ordinære repræsentants forfald.
- 3.2. I tilfælde af en krise omdannes kontaktgruppen til en krisegruppe. Hver repræsentant skal, i forbindelse med sit arbejde i krisorganisationen, have mulighed for direkte kontakt med "sin" centralbanks ledelse.
- 3.3. Hovedformålet med krisegruppen er, at alle centralbanker hurtigt skal kunne få adgang til den samme information, og at der skal være mulighed for direkte at diskutere og samordne eventuelle tiltag.
- 3.4. Den centralbank, som først identificerer en potentiel krise, aktiverer krisegruppen. Centralbanken i det land, hvor ledelsen af koncernen i praksis har sit hovedsæde, har derefter ansvaret for samordning af krisehåndteringsgruppens fortsatte arbejde.
- 3.5. Hvis det er formålstjenligt, og det rent tidsmæssigt kan lade sig gøre, kan hver centralbank lade sin repræsentant eller dennes stedfortræder være fysisk tilstede i krisegruppen.
- 3.6. Hvis noget medlem af krisegruppen ønsker det, kan der anmodes om, at der bliver talt engelsk i krisegruppen, og at beslutningsgrundlaget til centralbankernes ledelse (beskrives nærmere under punkt 4.1 nedenfor) bliver affattet på engelsk.

4. Krisegruppens arbejdsopgaver

- 4.1. Krisegruppen har ansvaret for at udarbejde et beslutningsgrundlag til centralbankernes ledelser med henblik på en eventuel beslutning om likviditetsstøtte eller andre tiltag. Beslutningsgrundlaget bør udover oplysninger om systemvigtighed og solvens også indeholde oplysninger om eventuelle forskelle i holdninger mellem centralbankerne. Beslutninger træffes i hver enkelt centralbank efter beslutningsproceduren gældende for denne.

- 4.2. Krisegruppens første opgave er gennem direkte kommunikation med bankens koncernledelse at kortlægge koncernens situation i henseende til likviditet, solvens og andre relevante faktorer.
- 4.3. Krisegruppen bør så snart som muligt tage kontakt til de for bankkoncernen ansvarlige tilsynsmyndigheder i de nordiske lande for at udveksle information samt anmode om en bedømmelse af koncernens og dens enkelte bankers solvens.
- 4.4. Krisegruppen kan også kontakte andre personer indenfor eller udenfor centralbankerne for at indhente information eller gennemføre en analyse af den opståede situation.
- 4.5. Krisegruppen skal, når den bliver bedt herom, udarbejde et grundlag for centralbankernes og andre myndigheders kontakt til internationale organer, eksempelvis EU-kommissionen og ECB, som skal kontaktes i henhold til aftaler, eller som på anden vis har ret til at blive informeret/konsulteret.

5. Informationsudveksling

- 5.1. Såvel intern information mellem centralbankerne som ekstern information gennem medierne bør indholdsmæssigt så vidt muligt koordineres i krisegruppen.
- 5.2. Kommunikationen med den berørte banks tilsynsgruppe, i det tilfælde en sådan er etableret, varetages af krisegruppen. Derimod varetager de enkelte centralbanker kommunikationen med de respektive landes tilsynsmyndigheder og ministerier.
- 5.3. Kommunikationen med koncernen bør, efter at krisegruppen er aktiveret, i første omgang foregå mellem denne og koncernens ledelse. Koncernledelsen forventes at informere koncernens banker, uanset i hvilket land disse er beliggende.
- 5.4. I det tilfælde, hvor de nordiske centralbanker har oprettet et separat MoU vedrørende en navngiven finanskoncern, udpeges en af centralbankerne som ansvarlig for at udarbejde og regelmæssigt opdatere en faktabog med relevant offentlig information om koncernen. Formålet med faktabogen er at give centralbankerne en

fælles viden om strukturen i koncernens virksomhed og balance-sammensætning.

Cheferne for de nordiske centralbanker, Stykkishólmur, juni 2003

Danmarks Nationalbank

Finlands Bank

Bodil Nyboe Andersen

Matti Vanhala

Norges Bank

Sedlabanki Íslands

Svein Gjedrem

Birgir Ísleifur Gunnarsson

Sveriges Riksbank

Lars Heikensten